

Cât a furat Carol al II-lea?

În 1941, Ion Antonescu a hotărât constituirea unei "Comisii de Anchetă privind fraudele din avutul public săvârșite de Carol al II-lea". Raportul comisiei, împărțit pe patru capitole a constatat numeroase abuzuri și ilegalități.

Primul capitol, intitulat **Daruri, avantagii și subvenții primite de la particulari**, arăta că fostul suveran a primit de la particulari o serie întreagă de daruri și avantaje prin care și-a mărit considerabil averea. "Valoarea cadourilor depășea semnificația unor manifestări protocolare sau mărturii de devotament și afecțiune deosebită, devenind pur și simplu mijloace ilicite de îmbogățire în dauna particularilor". Astfel, de la **Nicolae Malaxa** a primit o serie de daruri printre care: întregul grajd de curse, evaluat la 2.000.000 de lei, o colecție de mărci valorând 5.000.000 de lei, un tablou de Grigorescu, altul de Luchian. **Max Auschnitt** a plătit 6.000 de lire sterline pe un cal de prăsilă pentru rege. Societatea Reșița i-a dat 150.000.000 de lei, de la Armand Călinescu a primit o stemă a Frontului Renașterii Naționale înconjurată cu pietre prețioase (250.000 de lei). C.F.R. a oferit o placehtă de paltină cu briliante și rubine în valoare de 900.000 de lei. B.N.R. a cotizat cu 81.000.000 pentru Fundația Regală la care se mai adaugă 225 de colecții mari de monede jubiliare de aur bătute cu prilegul împlinirii a 10 ani de domnie, 22 de monede mari, 22 mijlocii și 22 mici cu ocazia unui secol de la nașterea lui Carol I, aur masiv valorând 224.345 de lei plus 689.684 de la Ministerul Apărării Naționale pentru realizarea unui buzdugan, 25,587 kg. de aur în valoare de 5.652.963 de lei pentru confecționarea unui pahar și a unei farfurii precum și a hărții României în relief.

Darurile (care pot fi numite și mită) nu se opresc aici. De la Societatea Techirghiolul (anexă a Băncii Marmorosch, Blank et comp.) a primit vila "Cetatea de Nisip", construită pe terenul statului (4,5 ha.). De la societatea "Lujani" acțiuni în valoare nominală de 217.000.000 de lei. Banca Marmorosch Blank et comp i-a dat 10.000 de acțiuni evaluate la 5.757.000 de lei. "Societe Financiere textile pour la France et l'Etranger" i-a oferit 9.000 de acțiuni evaluate la 13.565.000. "Astra Vagoane" i-a dat și ea 30.000 de acțiuni valorând 46.227.252. În total, averea lui Carol al II-lea a sporit prin acțiuni cu 204.113.231, acesta nereușind să le valorifice pe toate. Abicarea l-a împiedicat parțial.

Capitolul al doilea al anchetei se refera la *Sporirea patrimoniului fostului suveran în dauna statului*. Pe această linie se înscriau obținerea a 100 de pogoane în pădurea Snagov din partea Primăriei București, dobândirea ilegală de imobile prin procedeul dării în plată: ferma Clenciu-Spanțov (770,8 de ha.), o parte din terenul Școlii de Horticultură de la Băneasa (3540 de m.p.), Stațiunea de montă Băneasa (5 ha. cu construcții), pepiniera de la Murfatlar (72 de ha.), balta lezerul-Mostiștea (1010,4 ha.), balta Boianu-Sticleanu (6206,6 ha.), pădurea Hereasca (34,8 ha.), teren de cultură în prelungirea Hereasca (6,5 ha.), toate obținute de la Ministerul Agriculturii și Domeniilor în schimbul exproprierii unor proprietăți aparținând Coroanei pentru a fi demolate și a se construi Palatul regal din București, care era folosit tot de suveran.

După o serie de manevre, Carol al II-lea a obținut 15 ha. de vie de Cotnari ("donate" de cooperativa din localitate) pe care au fost construite pivnița și instalația de vinificare, plătite din fondurile Ministerului Agriculturii și Domeniilor (14.713.907 de lei). Un mod important de sporire a averii l-a reprezentat acordarea și întrebuintarea de deize din fondul statului: 302 de automobile, un yacht, și-a plătit deplasările din străinătate (asta pe lângă lista civilă, "salariul" anual), comisioanele bancare pentru transferurile în străinătate etc., toate acestea însumând 533.227.214 de lei. Scutirile de taxe și reducerile de impozite au fost o altă cale de îmbogățire. Doar scutirile pentru produsele petroliere folosite de Casa Regală au fost de 28.915.699 de lei, pentru produse de larg consum 38.168.485 de lei, pentru apă, canal, curent, gunoi în intervalul 1934-1940, o sumă de 10.992.214,10 lei, țișările gratuite însemnau 1.284.200 de lei. Pentru castelul de la Scroviștea, Carol a obținut de la guvern 69.000.000 pentru străzi, asanarea lacului din preajmă etc. Guvernul a mai dat 127.899.000 de lei pentru două automobile vânătoare, plata unei foste servitoare a tatălui Elenei Lupescu, pentru poliția personală a lui Ernest Urdăreanu, plata rentei unei artiste de la Teatrul Național București care a trebuit să se stabilească la Paris în urma insistențelor Elenei Lupescu, etc.

Yachtul Luceafărul, cel luat din banii publici, era proprietatea regelui, dar trecut în patrimoniul Marinei Române, deci cheltuielile de întreținere și plata personalului (37.132.034) erau din banii statului. Numeroase persoane din serviciul personal al regelui erau plătite de stat. Pasionat de filatelie, a obținut din partea Poștei numeroase timbre autohtone și străine plus un specialist în materie, detașat la Paris pentru a aranja colecția suveranului (3.759.901 de lei). Carol al II-lea a folosit chiar și automobile rechiziționate. Convorbirile telefonice interne și externe (17.963.684) și abonamentele la ziare (6.784.838 de lei) au fost decontate de Poștă. Carol nu a ezitat să pună mâna pe cei 6.000.000 de lei din fondul "Soldați", ai celor detașați pentru stagiul la Palat, sumă strânsă astfel încât la finalul serviciului

aceștia să aibă o sumă minimă de bani. Pe cheltuiala statului s-au făcut amenajări la proprietatea particulară de la Băneasa (1.500.000 de lei).

La categoria *diverse* raportul menționa: Regia Autonomă C.F.R. e executat pentru Casa Regală un automotor de vânătoare cu două remorci-platformă în valoare de 2.000.000 de lei, două vagoane frigorifice pentru vânat la prețul de 9,9 milioane. Prefectura Poliției Capitalei a făcut o brigadă de 18 oameni și un șef de secție cu misiunea să păzească locuința Elenei Lupescu începând cu 1934. Regele nu a plătit taxă de timbru, impozit pentru mașini, a executat la tipografie diverse lucrări, registre și imprimate în mod gratuit, în afară de costul hârtiei. În mai 1932 a primit cadou de la Poliție o instalație de cinema în valoare de 298.000. Icrele pe care regele le primea nu suportau taxa de lux în valoare de 16,5%, adică 30.197. De asemenea icrele negre nu au fost taxate cu 76.017. Alte icre negre au fost predate gratuit, ele costând 6.482.000 de lei. Din ordinul regelui, Direcția Generală a Poliției a plătit lunar 10.000 de lei soției unui maior mort la Jilava. În plus au fost dați 300.000 de lei lui Eugen Bianu pentru urmărirea lui Barbu Știrbei. Direcția Generală a Pădurilor Statului a dat lemne de 288.572 de lei, a efectuat în 1937 lucrări la Castelul de Vânătoare de la Lăpușna (997.420 de lei) iar anul următor de 1.097.914. Ministerul Sănătății și Asigurărilor Sociale a dat aparatură de radiologie în valoare de 1.130.000 de lei. Biserica Ortodoxă a dat pentru castelul de la Ițcani două vagoane de lemne plus 420.000 de lei pentru reparații și ameliorări. Primăria București a cumpărat colecții de inele vechi și tablouri în valoare de 925.000 de lei, obiecte dăruite lui Carol al II-lea. Primăria Ploiești a oferit produse petroliere în valoare de 485.961 de lei.

Suveranul a obținut și subvenții din partea statului, totalizând 125.337.805, pentru întreținerea palatelor regale, transportul de materiale și persoane pe C.F.R., pentru asigurarea tablourilor. Doar pentru vânătorile regale, Ministerul Agriculturii a cheltuit 10.020.000 de lei, iar pentru grajdurile din str. Virgiliu din București 4.900.792 de lei.

La capitolul al III-lea, *Sume a căror proveniență nu s-a putut stabili*, comisia de anchetă pune două lăzi cu bani, 110.850.000, predate de Ernest Urdăreanu, în ziua de 6 septembrie 1940, administratorului bunurilor private ale lui Carol al II-lea, precum și suma de 32.950.000 de lei transferați în dolari prin B.N.R. și depuși la Chase Bank din New York. Sume importante au fost deturnate din ordinul lui Carol al II-lea din fondurile destinate construirii Palatului Regal (250.000.000) și de la Stația de montă Mogoșoaia (44.851.810).

După întinse cercetări, instanța specială de judecată de pe lângă Curtea de Casație, prin decizia nr.1 din 26 noiembrie 1941 l-a obligat pe Carol al II-lea să restituie proprietățile dobândite ilegal și să plătească suma de 1.161.762.359 de lei. Bineînțeles că statul nu a primit vreun ban. Se adăugau valorile aflate în străinătate, pe care comisia nu a putut să le studieze. Constantin Argetoianu nota la 31 iulie 1938 despre "neîncetatele transferuri pe care regele prevăzător le face în străinătate, cu complicitatea ministrului de Finanțe, Mitiță Constantinescu".

În timp ce se înfrupta din banii publici, Carol ținea discursuri despre cinste, corectitudine, despre forța de granit a oștirii române și despre hotărârea ei de a aprăa fiecare palmă de pământ a țării. Ostentativ, și-a petrecut sărbătorile de iarnă din 1939 în rândul militarilor, începând de la granița de vest, Oradea, apoi în Dobrogea, la Constanța, apoi la Est la Chișinău. În capitala Basarabiei a vorbit patetic despre "drepturile noastre istorice asupra acestui ținut moldovenesc" după care a asistat la parada militară. Regele avea să noteze: "În timpul paradei mi-a fost frig, mai ales la picioare și asta m-a făcut să mă duc la Cercul Militar pe jos. Entuziasmul publicului a fost stârnit cu această ocazie. Am fost inspirat." Oamenii nu știau că regelui îi este frig, credeau că el coborâse pentru a fi alături de ei, simbol al susținerii în cazul unei agresiuni sovietice.

Sursa:

Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi. Carol al II-lea*, editura Enciclopedică, București, 2010